

1972-2417

E/vi.
2417

A MI MAGVETÉSÜNK

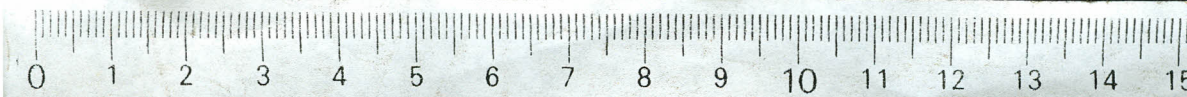
Az alsóbaranya-szlavóniai lelkeszi értekezlet gyűlésén
elmondotta

Mészáros János

laskói ref. lelkesz

Az IGEHIRDETŐ kiadása
Nagybánya 1916

A MI MAGVETÉSÜNK.

*Elvetsz . . . puszta magot, talán
buzát, vagy más egyébét. Az Isten
pedig testet ad annak, amint akarta
és pedig mindenféle magnak az ő sa-
ját testét.*

(1. Kor. 15, 37. 38.)

A vetésnek nemcsak az aratás a bírálata, hanem az már maga a kikelt és zsendülő vetés is. És vetési munkánknak jóságát nemcsak a telt kamrák bizonyítják, de sejteti már a szárbaszökkenő vetemény is. Jó ezt nekünk tudnunk, testvéreim, kik Isten országának hivatalos munkásai vagyunk és kiknek legfőbb teendőnk a magvetés, mit ha kellően végeztünk, nyugodtan nézhetünk az aratás reményteljes ideje elé. Mert úgy vagyunk Isten országával, hogy a földre vetjük a magot, azután fekszünk és kelünk, éjek és napok múlnak s a mag kihajt és felnő, magunk se tudjuk: hogyan. A vetés felnövekedésének ténye munkakörünkön is, tudásunkon is kívül esik. Minden a földtől függ, melyben ott buzog az Istenkéz által belerejtett őserő és az égtől, mely harmatával s napfényével segít a föld szunnyadó őseréjének *s magától terem a föld előbb szárat, azután kalászt, azután teljes szemet a kalászban* (Márk 4, 26—29.). E teljességre való kifejlődés mind a föld dolga. Ember abba bele nem avatkozhatik. Csak várja a második emberi munkát: az aratás nagy ígérését.

De mást is tesz. Ha a zsendülő s már-már érni kezdő gabonatóblán végignéz és látja, hogy a barázdákban sok helyt pipacsok virítanak, gyomok és tövisek uralkodnak, konkoly ígér félelmes termést, vagy sok gabonaszál sovány és törpe marad, sőt a jól kifejlett kalászközött is több

büszkén emeli föl üres fejét, míg a termés sulyától csak kevés alázkodik meg: gondolkozásba esik. És vizsgálja: megtett-e és jól tett-e meg mindent földjével? Megkövéritette-é azt, ha az őserő megcsappant benne? Kiválasztotta-e a vetőmagot, ha abban gaz- és konkoly-mag is volt? Elég mélyen szántott-e, ha a tövisek gyökerei nagy mélységbe nyultak alá? Boronált és porhanyított-e, ha a göröngyök és kemény rögök úgy kívánták? . . . És kemény önvizsgálat után fölfogadja, hogy a vetési munkára ezután nagyobb gondot fordít. *Mert az Isten mindenféle magnak az ő saját testét adja: a búzának buzáét, pipacsnak pipacsét, konkolynak konkolyét, tövisnek tövisét.*

Testvéreim! Egy emberélet kevés ahhoz, hogy mi lelkészek vetésünk aratási munkáját is megérjük. Nemzedékek tűnnek el egymásután s még mindig lesz oly elhintett magvunk, melynek kikelését csak az örökkévalóságban tudjuk meg. De mikor az emberiség életében egy-egy viharos korszak iszonyú bűneivel támasztott háboruk, szörnyű szenvedések s elképzelhetetlen nyomorúságok által egy másik, békésebb korszaknak készít talajt: lelki mezőinken a szenvedések hevétől gabonatábláink érni, száradni látszanak s e mezők munkásainak kemény bírálatot kell gyakorolniok önmagukon, *elvégeztek-e mindent, mit Isten rájok bízott, hogy elvégezzenek?* . . . Ez az idő a szörnyű világháboruban érkezett. Megállunk a vallás-erkölcsi élet érni kezdő vetése előtt. Mennyi a gyom, a pipacs, a konkoly! Mennyi a satnya szál, a kevély és üres kalász! Mennyi az üres és foltos hely! És mennyi a túske és tövisbokor! *Avagy nem tiszta magot vetettünk-e?* Ah, ne próbáljuk magunkat Jézus eme szavával megnyugtatni: *de eljött az ellenség.* Mert ő ezt is mondja: *mikor az emberek aludtak.* Nem voltunk kellőkép' ébren a vetés munkájánál, sőt figyelmetlenséggel és könnyelműséggel elnéztük, hogy a földet nem műveltük jól a vetés alá és barázdáinkban a tiszta mag mellett gaz- és gyommagvak is hullottak. Óh, a dúló háboruk leginkább a magvetőket sujtják. *Vajjon megállhat-e szívünk és erősek lehetnek-e kezeink, mikor Isten számol velünk?*

(Ezék. 22, 14.) Igen! A véres háboru mindig az egyháznak s elsősorban a lelkészeknek szégyene, mert rémes fényével a magvetők hibás vagy rossz munkáját hozza napfényre. Menekülni akartok ez átható fény elől a kálvinista lelkész lelkiismeretének fellegvárába? E fény azonban nem földi fényszóró kutató fénye, hanem Isten Lelkének világossága. Nincs másutt helyünk, mint a kálvinizmus nagy apostola mellett, kivel együtt töredelemmel földre roskadva kell mondanunk: *a szentek közt mi vagyunk a legkisebbek és a bűnösök között az elsők . . .*

Mi pusztá magot vetünk, talán búzát vagy más egyébét. Isten pedig testet ad annak, amint akarta és pedig mindenféle magnak az ő saját testét. E predestinációszerű isteni végzésnek igazsága ránk magvetőkre nézve egyszerre

1. kemény ítélet is,
2. édes kegyelem is.

Vajha most eszetekbe vennétek, amik a ti békeségetekre valók!

1.

Kemény ítélet. Mely, mint a villámfény a földet, úgy világítja meg a Gazda mezején végzett munkánkat: Nem úgy vetettünk, mint eszményi magvetők, a Megváltó Jézus. Nem törődtünk eléggé a sovány föld kövérítésével, mi a megfogyatkozott termő erőt visszahozta volna. A szent Lélek erőit nem kértük és nem vittük a ránk bízott föld minden porszeméhez. S nem szántottunk elég mélyen hiveink szívében, hogy a tüskék és tövises alányuló gyökerei is mind kiforduljanak. Nem törtük, nem porhanyítottuk a rögöket, hogy a jó magnak alkalmas talaja legyen. Nem szántottunk gondosan, hogy egyetlen vak barázda se maradjon. És nem rostáltuk meg a vetőmagot, hogy a gyommagvak mind kihulljanak . . .

Gondatlan vetésünk növekedő, szárbaszökkenő termését láttuk, panasztunk már a háboru előtt is. De panaszkodunk ajkunkra fagyott az Ur eme szavától: *Panaszkodik az ember? Panaszkodják bűnei miatt. Ahogy és amit az ember vetett, úgy és azt fogja aratni is* (Gal. 6, 7.).

A háboru azonban lelkünkbe világít. És kendőzésnek, mentegetőzésnek nincs helye. *Még ha lugban mosakodnál is vagy szappanodat megsokasítanád is, följegyezve marad a te álnokságod előttem* (Jer. 2, 22.), mondja az Ur. Ezért meghajtott fővel kell fogadnunk, amit Isten fájó gúnnyal olvas reánk: *Buzát vetettek és tövist aratnak; fáradnak, de nem boldogulnak* (Jerem. 12, 13.) . . . *Ugy jár a pap is mint a nép . . . népem bűnéből elősködik . . .* (Hós. 4, 8.) Testvéreim! Ez utóbbinál nem is képzeltető nagyobb gyalázat. Minden pusztuló kornak ez volt bélyege: *Ugy jár a pap is, mint a nép. Ugyanazokban a bűnökben lélezkzik . . .*

Isten az ő küldötteiben: profétáiban és apostolaiban, de különösen szent Fiában más eszményt mutat föl. Az igazi magvető mindig tiszta magot vetett. Jézus mindig életét tanította és tanítását élte. És tanításának vetőmagját mindig mennyei Atyjától vette. *Én nem magamtól szóltam — mondta joggal — hanem az Atya, aki küldött engem, ő parancsolta nékem, mit mondjak és mit beszéljek . . . Azért amiket én beszélek, úgy beszélem, amint az Atya mondotta nékem* (Ján. 12, 49. 50.). Aratásának első zsengeje, melyre halála előtt hivatkozik, a tizenegy apostol, mind tiszta búza, kikről nemes önérzettel mondja: *az enyémeik mind a tieid* (Ján. 17, 10.). Igen. Az örök élet, a szentség, az igazság, a bizalom, a hűség, a szeretet és engedelmesség, mely Megváltónk örök tulajdona vala, hovatovább állandó tulajdona lett tanítványainak is. S akit igazán Mesternek hívtak, bátran mondhatta Atyjának: *a tieid az enyémeik és megdicsőítetem őbennük* (Ján. 17, 10.). Tudom: emberi szemünk fennakad azon, hogy Judás személyében a nagy Magvető gondal munkált mezején is támadt konkoly. Ám Jézus nyugodtan mondhatta: *a sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint buzát*. De ő imádkozott a rostára kerültekért. És a sátán rostáján csak Judás személye hullott át. Az Ur Jézus vetésénél Istené lőn a dicsőség, mikor a Magvető elvetvén a magot, Isten adott annak testet, amint akarta: minden magnak az ő neme szerint. Neki szabad volt azt mondani: *eljött az ellenség, ki a tiszta buza közé konkolyt*

vetett. Mert a pokol minden hatalma sem bírt a tizenegy buzakalász mellett egy konkolyszálnál többet fölnevelni . . . Nálunk pedig az is eredmény, ha egy buzakalászra tizenegy szál konkoly jut, vagy egy gabonafejre száztizenegy pipacs és tövisbokor. Mert mi sok hibát követünk el a szántásban, boronálásban, de legtöbbit a magvetésben. Az evangéliom tiszta buzája mellett más *egyéb* is jut megművelt földünkbe. Rámutassak-e miért? Mert a Krisztus nem ábrázoltatott meg bennünk a teljességig! Mert nem a teljesen átélt és élményünkkel megbizonyított evangéliom a vetőmagunk! S mert magvetői voltunk nem áll mindig a Gazda előtt való felelősség örök fényében! Csoda-e hát, ha így egyházi életünk talaján gyomok és tövisek is nőnek?

Mi puszta magot vetettünk: buzáé mellett más egyébét, gyom- és gaz-magvakat is. És Isten testet adott azoknak az ő nemök szerint! Micsoda ítélet ez ránk nézve! Micsoda arczpíró szégyen! És micsoda gyalázat! Nézzünk csak végig azon a táblán, melynek művelése egyen-egyen ránk bízott. Nézzünk csak végig egyházunk valláserkölcsei életén. Nem látjuk-e ott virítani pipacs gyanánt a világ szerelmét, a mammonimádást, a könnyű és kényelmes élet hajszolását, a fényűzést, a gyermekkorlatozást, mely már-már az „egyké“-t sem tűri meg, hanem gyermektelenségévé fajul? Nem látjuk-e kiemelkedni konkoly és vadvirág gyanánt a szennyes beszédet, káromkodást, kicsapongást, dobzódást, részegeskedést és házastársi hűtlenséget? Nem látjuk-e erőre vergődni mindent elfojtó tövis gyanánt a közönyösséget, az Istennel, ígéjével s szent házával nem törődést? És mit szóljunk azokra az üres helyekre, azokra a kiterjedt foltokra, melyek vetésünkben itt a nazarénizmusba, amott a baptizmusba kiválás nyomán támadtak? . . .

Meg vagyok győződve, testvéreim, hogy a termelés legnagyobb és legfőbb munkája a magvetés. De mit szóltok, ha egy világi író szavával kiáltom felétek: „a lélek kicsinysége különösen nagy dolgokban tűnik ki“ (Balsac)? Bizony, törpe munkások vagyunk az óriások után, epigonok a hősök helyén! De nem irok mindent a mi rovásunkra. Hibáztak már amaz elődeink is, kik pár emberöl-

tővel előttünk éltek. És hibás volt az a korszellem is, mely az emberiséget évtizedeken át betölté. Azonban vigyázzatok! „Sajátságos látványt nyújt a világ: a hibáknak láncozatából áll s aki legtöbbet követ el belőlük, elbukik“ (Thiers). Az Isten szerelméért, ti el ne bukjatok! . . . És imádkozzatok. „Az ember nem panaszkodhatik környezetére, korára s más effélére. Annak semmi haszna. Rosz az idő: helyes; azért vagyunk itt, hogy javítsunk rajta“ (Carlyle). Az Isten örök dicsőségéért ti javítsatok!

Testvéreim! Szomorú kép tárul elénk a lélek mezőin, melyen a háború szélvészeli a vetést hajtogatják és Isten angyalai az aratást végzik. Abban az időben élünk, melyről az Írás szól: *És leszen, mint mikor az arató összefogja a gabonát és a kalászokat kezével learatja; és leszen, mint mikor valaki kalászokat szed össze a Refáim völgyében és csak mezgérlés marad belőlük, mint az olajfa megrázásakor két-három bogyó az ágak hegyén, négy-öt a gyümölcsfák lombja között* (Ésa. 17, 5. 6.). De a gondviselő gazda által betakarított tiszta szemre ezután ügyelni fogunk. És a mezőn elmaradt kalászokat megbecsüljük. S az új vetéshez ezzel a maggal készülünk . . .

Uj vetés, új munka! Ne morogjatok erre, mint a medvék s ne nyögjete, mint a galambok. Ne zúgolódjatok akkor se, ha a háború-okozta drágaság porbasújtó terhe alatt minden társadalmi tényező az állam segítségét kéri és kapja, titeket pedig, mint a „senki gyermekei“-t, még se az egyház, se az állam észre nem vett. Csak az ótestamentum fejedelmi férfiai kiálthatott így: *Nem leszek sebkötöző, mert házamban nincs kenyér és nincs ruha* (Ésa. 3, 8.). Semmi más, csak emberi dolog esett rajtatok. Mert „az emberek előtt hibáink érzébevésetten élnek, érenyeinket pedig a hullámokba írják“ (Shakespeare). Vigasztaljon a tudat, hogy mi sohasem a jutalomért szolgáltunk, hanem a lelkiismeretért. Igen, magunk és hozzánk tartozóink lelkiismeretének szabadságáért, igazságáért, fényességéért. Már pedig, míg az érdek kiabál, a lelkiismeret nyugodtan beszél. E háború nevelő hatását is lelkiismeretünk javára értékesítsük. Ha a béke nyugodt, napfényes idején meg-megfeledeztünk is *a lelkiismeretnek Istennel való*

kérdezősködéséről, most a sötétség óráiban érezzük át, hogy Isten nagyonis hallhatóan beszél. Mert a lelkiismeret szava olyan, mint az óraketyegés: a nappali lármában elfelejtjük, de az éj csendjében tisztábban hallszik . . .

S ez a lelkiismeret tisztán hallható szóval parancsol: *Ideje már fölserkennetek! Szántsatok magatoknak új ugart s ne vessetek tövisek közé!* (Jer. 4, 3.) *Vessetek igazságra — jó földbe jó magot — és arattok kegyelem szerint: bőven* (Hós. 10, 12).

2.

Igen, testvéreim! Alapigénk szava *édes kegyelem is. Mi pusztá magot vetünk: tiszta búzát, vagy egyebet; Isten pedig testet ad annak az ő neme szerint.* Tiszta magénak tiszta mag testét. Itt azonban első követelmény, hogy az evangéliom tiszta búzája a mi magunk-viselete miatt meg ne erőtlensüljön, avagy világi gyommal ne elegyedik. Ha az igaz ember hitből él, nekünk kell az elsőeknek lenni az Ur igazai között. S ha a hit hallásból vagy, ennek magvait nekünk kell előbb venni a Jézustól, hogy hiveinknek is sikerrel adhassuk. Hallásból való hit! Hallgatjátok-e rendszeresen a Mester szavát, mely mindenekfölött az Írásból, de szakkönyveitekből is felétek csendül? Ah, az ő szava, melyet hallgatunk, míg lelkünkben tartjuk és vele vívódunk: lehet foglyunk, sőt rabszolgánk; de ha már mint vetőmagot ajkunkra vettük és szőszékünkön kimondván elvetettük: parancsoló urunk és királyunk, kinek akarata folytán lélek szerint élni és lélek szerint járni szent kötelesség . . .

Hogy sok az akadály és rengeteg a teendő, míg a kemény tüskés föld megporhanyul és a vetőmag egészen megtisztul: ne döbbenjen meg tőle szívetek és ne féljen. „Az akadálnak természete, hogy vagy elnyom, vagy óriási erőre ingerel. S bár vannak is akadályok, melyek embert és nemzetet elnyomnak, de vannak emberek és nemzetek, kik erejüket megfeszítve, minden akadályt legyőznek“ (Széchenyi), vallja csüggedő népét biztatva a legnagyobb magyar. És hogy korunk a hitetlenség kora, mely zúgó szélvész gyanánt söpör végig vetésünkön, bele-

hullatván a szárnyán hozott gyommagvakat: miért morognánk amiatt? „Talán nem jó jobb kor, vagy nincs is már itt? Ahogy a szív összehúzódik s lassan kitágul, úgy kell a hit és tagadás korszakának váltakozni.“ „Oh a tavasz lehet hosszú és viharos, április hava esős, május pedig hideg, végre mégis csak eljő a nyár. Addig kopaszon álltak a fák, száraz, meztelen ágak nyikorogtak, siránkoztak a szélben. Szinte azt mondta már az ember: vágd le, miért foglalja el a helyet? Nem; várni kell. Junius lehellete megcsapja és íme rügyezik, virágozik. Fán, emberi intézményen, hitéleten, nemzetben, mindenben, ami az Isten világában születik és nő, megfigyelhetjük ezt a fordulatot“ (Carlyle), mondja a hősök kutatója. De aki e háborúkban a népet a pusztulás rostáján rostálja meg, a szántó föld gazdája, maga Isten is biztat: *emlékezzél és pirulj és meg ne nyissad szádat szégyenletedben, mikor megkegyelmezek néked mindenben, amit cselekedtél* (Ezék. 16, 63.). *A régiek imé beteltek és most ujakat hirdetek* (Ésa. 42, 9.). *Kigyógyítottak hűtlenségtékből és szeretlek ingyen kegyelemből* (Hós. 14, 5.) . . . Vetőmagotokat sírva emelve viszitek tova? (Zsolt. 126, 6.) *Oh boldogok ti, akik minden vizek mellett vettek!* (Ésa 32, 20.) *Isten megsokasítja a ti vetéstekeket* (2. Kor. 9, 10.) . . .

Fáj-e, remeg-e még szívetek? Ah, a magvetők fájdalmának mértéke vajjon nem mértéke-e erejüknek és kívánandó sikerüknek? „Amilyen kétségbeejtő most a helyzetünk, akkorák a képességeink és akkora igényeket támaszthatunk. Az a fekete füst, mely mintha a gyehehnából szállna föl s egész lelket betölti, igazi akaraterővel lánggá, mennyei fénné válhatik. Azért bátorság!“ (Carlyle) Oh, „a szív mindenható a maga hitében“ (Széchenyi). Csak hitünk legyen erős és az a szél hatalmas, mely hitünk magváról a polyvát tova viszi, eme szavunkra: *Hiszek, Uram! légy segítségül az én hitetlenségemnek* (Márk 9, 24.). És Isten országa mindenekelőtt bennünk leszen. De nem erővel, nem hatalommal jó hozzánk, hanem úgy, „mint mikor az edénybe vizet merítenek: először csak cseppenként s azután nagy áradatban ömlik a víz, míg az edény megtelik“ (Tolstoj). És öntudatunk, személyiségünk

nem Isten haragjának üres edénye többé, hanem telt edénye az Atya örök kegyelmének. „Mig megtelik“ . . . E teljesség érzetében nincs legyőzhetetlen akadály. „Lenyesik szárnyaimat, lábaimon járok, levágják lábaimat, kezemen fogok járni, kiszakgatják kezeimet, hason fogok csúszni, csak használhassak“ (Széchenyi). E teljesség tudatában segítő társaink támadnak. Magából a nép kebeléből állnak, simulan egyre többen mellénk. Mert „mindenkinek megmondja lelkiismerete, mit kell tennie. Az emberiség akkor rajzó méhekhez hasonlít; melyek egy fára kapaszkodnak s csak akkor szabadulnak el onnét, ha egy méh megmozdítja szárnyát s az egész raj követi“ (Tolstoj). És e teljesség birtokában a Gazda szíve szerint való magvetőkké dicsőülünk, kik nyugodtan gondolnak az ígére, melyből a predestináció gondolata villan elő: *Mi puszta magot vetünk, talán búzáét, árpáét, vagy egyébét. Isten pedig testet ad annak, amint akarta: mindenféle magnak az ő saját testét . . .*

Reményteljes vetés! Örvendetes aratás!

Mi Atyánk! . . . Jöjjön el a te országod!

Amen.

